

§ 52

Diariennr: KS-2025/01191

Umeå kommuns yttrande på SOU 2025:119 - Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel

Beslut

Kommunstyrelsens beslutar

att godkänna förslag till yttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har beretts möjlighet att yttra sig på betänkandet Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel (SOU 2025:119).

Utredningens uppdrag har varit att analysera ändringarna i EU:s människohandelsdirektiv, som antogs den 14 juli 2024, och bedöma vilka författningsändringar och andra åtgärder som krävs för att genomföra direktivet samt lämna nödvändiga författningsförslag och vid behov förslag på andra åtgärder.

Förslagen i betänkandet innebär sammanfattningsvis:

- Att det ska införas ett nytt brott (olaga tjänsteutnyttjande) som utvidgar det kriminaliserade området och gör det straffbart att beställa eller nyttja en tjänst som tillhandahålls av en person som är utsatt för människohandel eller människoexploatering.
- Att straffbestämmelsen om människohandel och nödlägesrekvisitet ska formuleras om för att förenkla tillämpningen av straffbestämmelsen.
- Jämställdhetsmyndigheten får ett helhetsansvar för det strategiska arbetet mot människohandel i Sverige som nationell samordnare mot människohandel, ansvarig för Sveriges vidareslussningsmekanism (NRM) och nationell kontaktpunkt för den gränsöverskridande vidareslussningen av brottsoffer inom EU.
- Institutet för mänskliga rättigheter ges i uppgift att fungera som oberoende organ enligt direktivet.

- Socialstyrelsen ges i uppdrag att kartlägga tillgången till boendeinsatser, samt ta fram stödmaterial och vidta kunskapshöjande åtgärder.

Umeå kommuns yttrande

Umeå kommun ser positivt på utredningens bedömning att förslagen väntas kunna ge positiva effekter både för de individer som utsätts eller riskerar att utsättas för människohandel och för samhället i stort, både genom att fler gärningspersoner döms för människohandel, eller för olaga tjänsteutnyttjande, och att den förbättrade samordning och utvärderingen i förlängningen leda till att fler brottsoffer får tillgång till sådant skydd och stöd som de behöver.

Umeå kommun bedömer att förslagen i utredningen är relevanta och bidrar till att uppfylla Sveriges åtaganden. Vidare bedömer kommunen det som positivt att Jämställdhetsmyndigheten får ett fortsatt och utökat samordningsansvar för arbetet samt att medel tillskjuts för att möjliggöra detta. Polismyndigheten uppger själva i sin rapport *Människohandel för sexuella och andra ändamål* (Lägesrapport 26) att det är svårt att uppskatta hur många som utsätts för människohandel i Sverige och mörkertalet är stort. Enligt den statistik som Jämställdhetsmyndigheten sammanställt från regionkoordinatorerna mot prostitution och människohandel, som polismyndigheten hänvisar till, identifierades under 2024 totalt 430 brottsoffer varav 255 vuxna kvinnor, 152 vuxna män, 15 flickor, 7 pojkar samt en person med okänt kön som utsatta för prostitution och människohandel i Sverige. En majoritet hade utsatts för arbetskraftsexploatering, där männen utgör en större andel (65%), men vad gäller sexuella ändamål är kvinnor så överrepresenterade att de ändå utgör en majoritet av det totala antalet brottsoffer. Umeå kommun önskar se ett tydligare resonemang om mäns och kvinnors olika typer av utsatthet för dessa typer av brott i den omvärldsbevakning utredningen redogör för. Nu återfinns detta endast översiktligt i avsnitt 10.8 "Konsekvenser för jämställdheten".

Umeå kommun välkomnar uppdraget till Socialstyrelsen att kartlägga tillgången till boendeinsatser för människohandelsoffer, inklusive skyddade boenden. Här vill utskottet också lyfta konsekvenserna av den nya tillståndsplikten för skyddade boenden som trädde i kraft 1 april

2024. Europarådets expertgrupp GREVIO (group of experts on actions against violence against women and domestic violence) samlar experter inom området mäns våld mot kvinnor och har till uppgift att se till att Istanbulkonventionen efterlevs bland konventionsparterna. I deras rapport publicerad 28 november 2024 (*GREVIO(2024)12*) kritiseras bland annat tillståndsplikten som leder till att vinstdrivna privata aktörer än mer tar över skyddet från de ideella kvinnojourerna, som GREVIO menar har den gedigna erfarenheten och kunskapen om mäns våld mot kvinnor. Umeå kommun ser därför gärna att slutsatserna från regeringens uppdrag till Statskontoret att följa upp och analysera effekterna av reformen om skyddat boende (S2025/00585) tas i beaktande i Socialstyrelsens föreslagna kartläggning.

Beslutsunderlag

Remissmissiv SOU 2025:119

SOU 2025:119

Jämställdhetsutskottets yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till

ju.L5@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Ju2025/02760 och

remissinstansens namn.